

Gustaf Wetter med
sörmlandsspelmännen.
I första raden bl. a.
Thure Wedberg, Katri-
neholm, Carl Ling,
Sthlm och Ivar Hult-
ström, Flodafors.

Södermanlands Spelmansförbund tjugofem år

Strålande spelmansfest på Julita skans

Det var som alltid, när sörmlänningar träffas, fest och högtid, solsken och glädje, glada ansikten, pigga spelmän och trevliga låtar. Och själen i det hela var — också som vanligt — Gustaf Wetter, vilken lyste som en sol, där han ledde sina 107 spelmän i sprittande polskor, finurliga valser och pampiga gånglåtar. Han hade ju också all anledning se glad och belåten ut där han stod i spetsen för en livskraftig förening, som mer än de flesta bidragit till folkmusikens upplivande i vårt land. Man behöver ju bara peka på, att de stadgar som antogs vid förbundets bildande midsommardagen 1925, sedermera stått som mönster för alla de spelmansförbund, vilka undan för undan bildats på olika håll i landet.

Spelmansförbundet hyllades givetvis inte endast i toner utan även i ord, och talens rad inleddes av professor Andreas Lindblom från Nordiska museet, som betonade förbundets storartade arbete inom folkmusiken. Landshövding Bo Hammarskjöld högtidstalade och hyllade folkmusiken, vars spröda toner finner resonans i vårt undermedvetna och påminner om vår nordiska hembygd. Han uttryckte också en förhoppning om att spelmansförbundet i sin fortsatta verksamhet skulle göra den gamla folkliga tonskatten än mer levande för oss och binda samman vår egen tid med en gången tids kultur.

Landshövdingen utdelade därefter hembygdsförbundets silverplakett till Gustaf Wetter för dennes stora insatser inom spelmansförbundet, och Wetter fick även, tillsammans med Bernhard Boström, Katrineholm, Seth Carlsson och Ivar Hultström bokgävor av intendenten på Julita skans. Hyllning framfördes dessutom från Sörmländska ungdomsringen genom landsantikvarie Ivar Schnell i Nyköping. — Själv överlämnade Gustaf Wetter spelmansförbundets plakett till kapellmästare Lennart Lundén, Katrineholm, för dennes intresse för och arbete i folkmusikens tjänst.

Uppspelningar av spelmän från olika förbund och gillen samt gammaldans avslutade denna minnesrika jubileumsdag.

Måndagen ägnades en heldagstur i sörmländska nejder med besök bl. a. på Gripsholms slott samt vid spelmannen Aug. Widmarks minnessten och vid spelmansförbundets stiftare Ernst Granhammars grav, vid vilken Gustaf Wetter nedlade en krans och höll ett tal, som de närvarande sent skola glömma.

Sent kommer väl också att glömmas besöket hos disponent Nils Eriksson, Flenmon, där spelmännen som så många gånger förr mottogs med öppna armar. Tyvärr låg »Flenmon» själv sjuk, men spelmännen turades om att låta sina toner ljuda framför sjukrummets öppna fönster, och en tacksammare åhörare hade de väl knappast haft under hela stämman.

Denna både glada och vemodiga avslutning kan sägas vara betecknande för spelmän — kanske alldeles speciellt för de sörmländska: viljan och förmågan att dela med sig av sin inneboende glädje, av sin musik, av sin kärlek till nästan. Man vill uppriktigt tillönska Sörmlands spelmansförbund en god fortsättning på denna väg och en lyckosam och i alla avseenden rik framtid.

Till 25-årsjubiléet har spelmansförbundet utgivit en festskrift under redaktion av Ivar Hultström och C. G. Axelsson, Flodafors, samt med Jan Martin Johansson, Bromma, som redaktör. Den vill — såsom det står i förordet — utgöra en enkel men uppriktig hyllning till Sörmlands spelmän och dess ledare genom åren — ett tack för hängivet arbete, då det gällt att bevara den sörmländska spelmannskultur, vilken säkerligen utan deras idealitet och framtidstro i dag hade varit bortglömd! — Festskriften innehåller många utmärkta artiklar och förnämliga bilder och rekommenderas varmt till en var folkmusikintresserad.

Mg

Sörmländska spelmän på Skansen i Stockholm.

Spelmansjubileum på Julita skans.

Södermanlands Spelmansförbund firade 25-årsjubileum den 2 juli med en stor spelmansstämma och hembygdsfest på Julita skans, det vackra friluftsmuseet i landskapets fagrade trakt. 107 spelmän och en publik på över 3 000 personer hade mött upp till stämman. Hyllningarna till det jubilerande spelmansförbundet bestod som sig bör mest av toner, men det hölls också en del vackra tal. Nord. museets styresman, prof. Andr. Lindblom, som även var värd såtillvida att Julita skans förvaltas av museet, talade om spelmännens stora uppgift att skapa helgdagsstunder i vardagslivet. Han betonade också spelmansförbundets storartade räddningsarbete, som gått ut på att bevara omistliga värden inom folkmusiken. Landshövding Bo Hammarskjöld framhöll att Södermanlands Spelmansförbund har varit en föregångare för landets övriga spelmansförbund, då det gällt att hålla den gamla folkmusiktraditionen vid liv. Landshövdingen slutade sitt högtidstal med att överlämna Södermanlands Hembygdsförbunds plakett i silver till Spelmansförbundets ordf., folkskollärare Gustaf Wetter, Katrineholm. Julitaintendenten Marshall Lagerquist överlämnade till herr Wetter, Seth Carlsson, Ivar Hultström och Bernhard Boström, var sin minnesskrift i praktband. Spelmansförbundets märke i guld erhöill musikdirektören och kompositören Lennart Lundén, som hjälpt Spelmansförbundet att rädda många gamla låtar undan glömskan. De flesta av landets spelmansförbund var representerade vid Julitastämman och i det förnämliga programmet medverkade bl. a. de välkända sångarna och sörmlänningarna Folke och Lars Andersson.

*

Södermanlands Spelmansförbund bildades vid en hembygdsfest i Malmköping 1925, där för övrigt Allmogegillet från Stockholm medverkade med folkdanser. Initiativtagare var Ernst Granhammar, vid den tiden sektionsledare för folkmusik inom Ungdomsringen och redaktör för tidskriften Hembygden. Förbundet räknar också honom som den egentlige stiftaren och härom året avtäckte sörmländsspelmännen en minnesvård på hans grav. Välbesökta och välorganiserade spelmansstämmor

ha anordnats nästan varje år. I ekonomiskt hänseende intar Sörmlandsförbundet en särställning, i det en arbetsam och framsynt ledning tillfullo insett betydelsen av en god ekonomi för att framgångsrikt kunna bedriva ett på ideell grund vilande arbete. Redan 1935 kunde förbundet bekosta en uppteckningsresa, varvid redaktör Olof Andersson genomkorsade landskapet och upptecknade 726 låtar efter de gamle spelmännens föredrag och avskrev 275 melodier ur deras notböcker. För några år sedan utgavs den förnämliga samlingen Sörmlandslåtar, till vilken Landstinget lämnade bidrag till tryckningen. Låtsamlingen utgavs i 2 000 exemplar, vilken upplaga är i det närmaste slut, varför förbundet även fått en god ekonomisk behållning av det djärva företaget. Under ett 10-tal år utdelades årligen 150 kr. i stipendier för musikstudier åt unga sörmlänningar. I några fall har förbundet lämnat bi-

drag till medlemmar för anskaffande av bättre fioler.

Södermanlands Spelmansförbund har under de gångna 25 åren haft många dugliga och energiska män i ledningen. Ingen torde ha något att erinra om man säger att kraftkarlen framför de andra har varit Gustaf Wetter, nuvarande ordföranden, som tillhört styrelsen under alla åren.

Spelmansförbundets märke, ritat av stiftaren Ernst Granhammar.

En oväntad uppvaktning fick julitatösen Torborg Wahlström och Armas Piirainen, Finland, som gifte sig samma dag som sörmländsspelmännen hade jubileumsstämma på Julita skans. Då spelmännen fick höra talas om vigseln tågade en grupp till kyrkan och mötte de nygifta vid kyrkdörren med en välkomstlåt.

Gustaf Wetter, spelmansordförande i Södermanland.